

Genetikailag módosított növények Magyarországon
Egy döntés anatómiája

Budapesti Corvinus Egyetem
Élelmiszertudományi Kar

Konzulens:

Kasza Gyula
egyetemi adjunktus
Élelmiszeripari Gazdaságtan Tanszék

Készítette:

Somogyváry Enikő
Szigeti Judith
Budapesti Corvinus Egyetem
Élelmiszertudományi kar

Budapest
2008

Genetikailag módosított növények Magyarországon

Egy döntés anatómiája

Absztrakt

A genetikai módosítás technológiája az 1980-as években tette meg világhódító útjának első, köztudatban is nyomot hagyó lépéseit. Az első egzotikus, genetikailag módosított baktériumokat nemsokára hétköznapi gazdasági növényeink követték. Sokan - tudósok és laikusok egyaránt - újfajta csodaszert látnak a nemesítésnek ezen új módszerében, mások pedig rejtett veszélyforrásként érzékelik, vagy morális alapon tiltakoznak ellene. A genetikailag módosított haszonnövényfélék első generációja a biotechnológiai cégek szerint a gazdálkodóknak kínál lehetőséget a költséghatékonyabb és környezetkímélőbb termelésre. A szkeptikusok véleménye szerint azonban az igazi cél a technológiába investált óriási tőke megtérülésének kiereszközését célozzák a többfrontos marketingkampányok, és a végső cél a gazdasági függőség kialakítása. A szakemberek között elkeseredett és szenvedélyes vita folyik az alkalmazás előnyeiről és hátrányairól, amely különösen a Világkereskedelmi Szervezet (WTO) előtt folyó Egyesült Államok-Kanada kontra Európai Unió perben csúcsosodik ki. Magyarországon 2005. január 20-án moratóriumot hirdettek a biotechnológiák ezen fajtája (vagyis az első generációs növények) ellen, amit 2006. január 31-én kutatási eredményekre hivatkozva a parlament meghosszabbított. Kutatásunknak természetesen nem lehet célja sem a technológia minősítése, sem a döntés szakmai alapjainak megítélése, azonban választ kerestünk arra a kérdésre, hogy valóban a bejelentett konkrét kutatási eredmények vezettek-e az elutasításhoz, vagy funkciójuk jobbjára az volt, hogy hivatkozási alapként szolgáljanak a szakmai politika számára.

Kutatásunk során sajtóelemzésre épülő tartalomelemzést alkalmaztunk azzal a céllal, hogy beazonosíthatóvá váljanak a társadalomban meglévő véleménycsoportok. Az egyes véleménycsoportok által képviselt álláspontok, alapján következtetéseket vonhattunk le a parlamenti döntés hátterével kapcsolatban. Felmérésünk relevanciáját a társadalmi szinten folytatott párbeszéd meghatározó szereplőivel készített interjúk segítségével igazoltuk.

Kutatási eredményeink azt mutatják, hogy a beazonosítható véleménycsoportok többségének határozott elvárása volt a moratórium meghosszabbításával kapcsolatban, és végül a döntéshozók ennek megfelelő határozatot hoztak. Eredményeinkből arra következtethetünk, hogy Magyarország a genetikailag módosított növények köztermesztésbe vonásával kapcsolatos moratóriumot jogi lehetőségeinek legvégső határáig nagy valószínűséggel fent fogja tartani.

Kulcsszavak: genetikailag módosított növények, GMO, agrárlobby, biotechnológia, gazdasági moratórium, vetőmag, géntechnológia, növénynemesítés, biotermékek, koegzisztencia, táplálkozástudomány